

MUSEUM

15 | 1920 | 1925 | 1930 | 1935 | 1940 | 1945 | 1950 | 1955 | 1960 | 1965 | 1970 | 1975 | 1980 | 1985 | 1990 | 1995 | 2000 | 20

Jaarverslag
2021
Stichting Museum
1940 - 1945

Jaarverslag 2021

Stichting Museum 1940 – 1945

“Omdat het niet vergeten mag worden”

Inhoudsopgave

1.	Over Stichting Museum 1940 – 1945	4
1.1.	Het museum	4
1.2.	Bestuur	4
2.	Verslag over het jaar 2021	5
2.1.	Bezoekers	5
2.2.	ANBI	6
2.3.	Exposities	6
2.4.	Tijdljn	6
2.5.	Huisvesting en toekomst museum	7
2.6.	Activiteiten vrijwilligers	11
3.	Jaarrekening 2021	12
3.1.	Balans	12
3.2.	Staat van baten en lasten	13
3.3.	Toelichting	14
4.	Colofon	15

1. Over Stichting Museum 1940 - 1945

1.1. Het museum

Stichting Museum 1940-1945 is op 25 februari 1986 opgericht met het doel het in stand houden van een Museum betrekking hebbende op de gebeurtenissen in de Oorlogsdagen periode 1940-1945 in het bijzonder waar dit betreft de regio Dordrecht. Een grote collectie wapens, uniformen en gebruiksartikelen uit de Oorlogsdagen vormt de basis om dit aanschouwelijk te kunnen presenteren aan de bezoeker. Ook wordt een overzicht gegeven van het ontstaan en verloop van de Tweede Wereldoorlog. Daarnaast is een uitgebreide verzameling boeken en naslagwerken aanwezig, alsmede een uitgebreide collectie beeldmateriaal. Dit is in een kleine filmzaal te bekijken, op verzoek. Onze website geeft een duidelijk beeld van wat verwacht mag worden tijdens een bezoek. Rondleidingen worden gratis verzorgd. Ook mogen wij ieder jaar vele leerlingen van basisscholen begroeten.

1.2. Bestuur

Het bestuur van de stichting werd in het verslagjaar 2021 gevormd door:

In de 1^e helft (januari/mei) 2021:

Dhr. Th.J. Berendsen	voorzitter
Dhr. F.C. van Vendeloo	penningmeester
Mw. J. Brugman-Stappers	secretaris
Dhr. S.M. Brand	bestuurslid
Dhr. T.B. Pap	bestuurslid

Vanaf de 2^e helft (mei/juni) 2021:

Dhr. D.E. Vermeulen	voorzitter
Dhr. F. de Buck	penningmeester
Dhr. M.G.G. de Bruin	secretaris
Dhr. S.M. Brand	bestuurslid
Dhr. F.C. van Vendeloo	bestuurslid
Mw. I. Hemelaar	bestuurslid

2. Verslag over het jaar 2021

2.1. Bezoekers

In 2021 mochten wij 98% minder bezoekers verwelkomen dan in 2020. In het jaar 2020 waren dat 831 bezoekers, in 2021 waren dat er 19. Deze daling werd grotendeels veroorzaakt door de door de regering opgelegde beperkende maatregelen als gevolg van de corona pandemie en als gevolg van het feit dat het museum wegens herinrichting en vernieuwing van de tentoonstelling gesloten is geweest.

De documentatiekoffers(leskoffers) en PowerPoint presentaties op de scholen door onze vrijwilligers werden zeer positief ontvangen. In 2022 zullen deze presentaties geëvalueerd en verbeterd worden. Eind 2021 is hiermee al een begin gemaakt door het bestuur. Het museum heeft hiervoor ook de expertise ingeschakeld van mw. T. van Rossum. Het bestuur heeft eind 2021 oriënterende gesprekken met haar gevoerd. Zij zal haar werkzaamheden in het kader van de vernieuwing van presentaties, leskoffers en vorming van het educatieprogramma van het museum in 2022 starten.

De website van het museum (<https://www.museum19401945.nl/>) werd in 2020 door 9.880 bezoekers geraadpleegd, in 2021 daalde dit aantal naar 8.833 bezoekers. Naast de website is het museum ook actief op Facebook, Twitter, LinkedIn en Google+.

2.2. ANBI

Museum 1940 – 1945 is bij de belastingdienst geregistreerd als Culturele ANBI (*Algemeen Nut Beogende Instelling*), waardoor de giften van donateurs doorgaans aftrekbaar zijn voor de inkomstenbelasting.

Ook is het museum aangesloten bij Stichting GeefGratis waarmee het online doneren aan het museum middels een module op de website en Facebook mogelijk is.

2.3. Exposities

Ten gevolge van de overheidsmaatregelen ter bestrijding van het coronavirus COVID-19, zoals lockdowns en andere verstrekkende beperkingen is in geheel 2021 geen sprake geweest van een normale openstelling.

2.4. Tijdlijn

In 2021 is de tijdlijn verder aangevuld en aangepast op onze website. Deze tijdlijn omvat de jaren 1918-1945 en geeft een chronologisch overzicht van belangrijke omstandigheden in de aanloop naar en gedurende de Tweede Wereldoorlog. In deze tijdlijn worden de gebeurtenissen in de regio Dordrecht in de tijd afgezet tegen zowel de gebeurtenissen in de rest van Nederland als internationaal.

2.5. Huisvesting en toekomst museum

Op basis van rapport bureau Time en het alternatieve plan van Museum 1940-1945 is er door de gemeente Dordrecht voor gekozen het museum te handhaven op de huidige plek, waar, door focus en ontzamen meer ruimte ontstaat voor een op educatie gerichte expositie over Dordrecht in WO II en de tijdlijn en gebeurtenissen in de bezettingsjaren duidelijk tot uitdrukking komt.

Hiertoe is voor het voorbereiden en ontwikkelen hiervan door de Gemeente een bedrag van € 50.000,00 in het jaar 2019 toegezegd alsmede hetzelfde bedrag van € 50.000,00 in 2020.

Op 13 december 2019 is in overleg met het bestuur van Museum 1940-1945 een kwartiermaker aangesteld teneinde een concreet plan te formuleren voor de komende 2 jaar om het museum zodanig te transformeren dat het voldoet aan de in het raadsvoorstel gestelde eisen. Op 3 november 2020 is de Voortgangsrapportage van de kwartiermaker gepresenteerd en op 14 december 2020 besproken met het bestuur van het museum en de (toenmalig) verantwoordelijke wethouder, de heer P. Sleeking.

Daarop is door de gemeente Dordrecht aan het museum kenbaar gemaakt dat voortzetting van de subsidierelatie in 2022 afhankelijk werd gesteld van een aantal voorwaarden, waaronder een bestuurswisseling. Voor 1 juni 2021 diende een substantieel deel van het bestuur, waaronder de voorzitter, teruggetreden te zijn en diende het bestuur te zijn aangevuld met mensen die knowhow meebrengen op het gebied van bestuurskracht, organisatievermogen en museale competenties (collectiebeheer, museumpresentatie en educatie). Ook maandelijks overleg inzake de verdere voortgang van de beoogde kwaliteitsslag dient plaats te vinden met de gemeente Dordrecht.

De werkzaamheden van de kwartiermaker zijn per eind mei 2021 beëindigd. Haar rapportage is de basis van de in 2021 in gang gezette kwaliteitsslag. Die voorgenomen kwaliteitsslag is voor een groot deel gerealiseerd. Het museum is druk bezig de transitie te maken van een verzamelaarsmuseum naar een educatief en professioneel museum voor Dordrecht en omstreken.

Bestuur

Het Bestuur van het museum is voor 1 juni substantieel gewijzigd zoals door het College als voorwaarde in de subsidiebeschikking 2021 is opgenomen. Het is aangevuld met mensen met kennis op het gebied van bestuurskracht, organisatievermogen, collectiebeheer en educatie. Dit heeft er ook toe geleid dat de gemeente heeft aangegeven dat op basis daarvan de subsidierelatie in 2022 kan worden voortgezet. Dit alles in overeenstemming met de aanbevelingen uit de rapportage van de kwartiermaker.

Door het bestuur zijn nieuwe vrijwilligersovereenkomsten opgesteld die voldoen aan de huidige maatstaven. Eveneens is een privacyverklaring aan de vrijwilligers overhandigd om het verwerken van de gegevens door het museum in overeenstemming te brengen met de AVG. Het bestuur is bezig met het herformuleren van de statuten teneinde de statuten te moderniseren en (weer) volledig in overeenstemming met de huidige wetgeving. Daarbij wordt ook nadrukkelijk gekeken naar de WTBR en GCC.

Het bestuur is nog actief op zoek naar een bestuurslid uit de museumwereld bij voorkeur uit Dordrecht. Hiervoor is ook contact gelegd met andere musea, zoals het Dordts Museum, het Onderwijsmuseum, etc. Ter ondersteuning van het bestuur is voorlopig een (nieuwe) vrijwilliger die een achtergrond heeft als archivaris, bereid het bestuur bij te staan en te adviseren.

 # De verhaallijn in het Museum

Op basis van de nieuw ontwikkelde visie en missie van het museum zijn in de tweede helft van 2021 de doelstellingen en uitgangspunten van de verhaallijn (opnieuw) vastgesteld. De uitgangspunten voor educatie en educatieve programma's worden bij het punt Educatie nader toegelicht. Verder is dit jaar een museaal concept tot stand gekomen in aansluiting op de rapportage van de Kwartiermaker. De door de kwartiermaker geselecteerde stukken (circa 45 items) vormen de basis voor de nieuwe tentoonstelling van het museum.

Deze stukken worden onderbouwd met andere stukken uit de collectie van het museum. Één en ander is in 2021 grotendeels uitgewerkt en wordt gerealiseerd in een definitieve herinrichting van de tentoonstellingsruimte. Daarbij wordt gewerkt met een aantal (hoofd)thema's, waaronder Mobilisatie, Meidagen, Dagelijks leven, Joods leven, Verzet en Bevrijding. In de grote zaal is in de tweede helft van 2021 een nieuwe inrichting tot stand gebracht en heeft de ruimte tegelijkertijd een flinke opknappbeurt gehad. Er is een nieuwe looproute gemaakt aan de hand waarvan de bezoeker via de verschillende thema's een reis door de tijd en het museum maakt. Wanneer de bezoeker terugkomt in de centrale hal zal daar het thema 'Bevrijding' tentoongesteld worden waarbij optimaal gebruik zal worden gemaakt van de ruimte als geheel. Bij het naar buiten gaan zal dit worden voorgezet door aan de ook daar items met betrekking tot de bevrijding te laten zien. Deze items zullen alleen zichtbaar zijn bij het naar buiten lopen. Net als de items over de aanloop naar de inval die alleen zichtbaar zullen zijn bij het naar binnen lopen. Het museum streeft naar een heropening in de eerste maanden van 2022. Op dat moment zal in elk geval de grote zaal gereed zijn, wat resulteert in een Pilot Tentoonstelling. Bij de verdere ontwikkeling van de verhaallijn zullen nadrukkelijk leerlingen, studenten en scholen uit Dordrecht worden betrokken.

 # De collectie; beheer en ontzaming

Het bestuur heeft in 2021 een richtlijn opgesteld op basis waarvan de opdracht tot "ontzaming" wordt uitgevoerd. Door bestuur en vrijwilligers is een uitgebreide inventarisatie gemaakt van alle stukken die in het bezit zijn/waren van het museum.

Stukken die niet tot de collectie behoren zijn inmiddels afgestoten. Daarbij is voornamelijk de samenwerking met andere (kleine) musea gezocht.

Er zijn inmiddels contacten met het Kazemattenmuseum in Kornwerderzand, het KNIL museum, etc. Aan die musea zijn bepaalde stukken die voor het museum niet van waarde zijn omdat zij niet tot de collectie behoren maar in de loop der tijd waren verzameld, geschonken. Daarnaast zijn/worden er stukken aan andere musea in bruikleen gegeven. Bij een grondige (her)beoordeling van alle stukken in het depot zijn ook bijzondere stukken naar voren gekomen die wel tot de collectie behoren en die collectie ook verrijken. Deze stukken zullen in de tentoonstelling worden opgenomen. Deze actie is eind 2021 voltooid. De overgebleven stukken die (wel) tot collectie van het museum behoren, waaronder een aantal voorwerpen die Dordrecht gerelateerd zijn, zullen in een nieuw door het museum in 2021 aangeschaft digitaal systeem voor collectiebeheer (Axiel Collection, voorheen Adlib) worden geregistreerd.

Er is bewust voor dit systeem gekozen omdat dit systeem door vrijwel alle musea in Nederland wordt gebruikt en daardoor ook gemakkelijker kan worden gezocht naar stukken voor thematentoonstellingen voor het museum en andere musea gemakkelijker aanvragen kunnen doen voor bruikleen voor door die musea georganiseerde specifieke tentoonstellingen. Op die wijze kan de bekendheid met dit museum ook verder worden vergroot. Bij de realisatie hiervan zal (bij toekenning van de specifiek daarvoor aangevraagde subsidie) een externe kracht (zzp) worden aangesteld om het bestuur en de vrijwilligers te adviseren en begeleiden. Tevens vormt de collectie de basis voor de museale inrichting van de expositie welke de verhaallijn in Dordrecht tijdens de Tweede Wereldoorlog zal weergeven.

 # Educatie

Het museum biedt lespakketten aan voor scholen als voorbereiding op het bezoek van schoolklassen aan het museum. Deze lespakketten zijn verouderd. De informatie is weliswaar correct, maar de lespakketten zijn toe aan modernisering. In samenwerking met het bestuurslid educatie en vrijwilligers kan een externe kracht (mw. Van Rossum, zie hiervoor) aanpassingen bedenken, daarover adviseren en toepassen zodat een modern en aansprekend lespakket ontstaat voor het onderwijs. Het museum zoekt hierbij nadrukkelijk de samenwerking met het Da Vinci College. Het idee is dat leerlingen van deze onderwijsinstellingen het museum kunnen helpen bij het moderniseren van onder meer de audio visuele presentaties. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan het vernieuwen en moderniseren van het paneel dat de droppings beschrijft, maar ook aan nieuwe panelen (in de vorm van interactieve flatscreens) waarop bezoekers punten kunnen 'aanklikken' en vervolgens ook fotomateriaal uit de collectie zichtbaar kan worden gemaakt. Op die manier kan veel meer van de collectie ten toon worden gesteld dan nu het geval is en wordt de beschikbare ruimte zo goed mogelijk benut. Ook een (digitale) speurtocht zal tot de mogelijkheden gaan behoren, uiteraard ook te benutten door de reguliere bezoekers. Verder wordt in samenwerking met het Da Vinci College een (nieuwe) introductiefilm voor het museum ontwikkelt. De eerste contacten daarvoor zijn eind 2021 gelegd.

Ook is de bedoeling dat het kenniscentrum een rol zal gaan spelen bij onderzoek van leerlingen in het kader van werkstukken, scripties, etc. Zie hierna over het kenniscentrum. Dit zal in 2022 verder vorm gaan krijgen.

 # Vrijwilligersbeleid

Het bestuur is op zoek naar een vrijwilligerscoördinator die de schakel kan vormen tussen bestuur en vrijwilligers. Momenteel is deze functie nog vacant. Voorlopig is een bestuurslid belast met het opstellen van het vrijwilligers beleid en werven van vrijwilligers. Dit is essentieel voor het voortbestaan van het Museum. Met de Veteranenorganisatie in Dordrecht zal nader contact op worden genomen. Uiteindelijke doel is te groeien naar ongeveer 35 vrijwilligers die bekend zijn met werk in musea. Daarnaast zal, zoals hiervoor aangegeven, nadrukkelijk de verbinding worden gezocht met onderwijsinstellingen, bij voorkeur in Dordrecht, die opleidingen bieden, bijvoorbeeld op het onderwerp digitalisering, beveiliging, sociale media, etc., als aanvulling op de inzet van vrijwilligers. Ook hiervoor zijn de eerste contacten in 2021 gelegd. Door de onderwijsinstellingen worden daarop enthousiast gereageerd. Vanwege corona (en de daarmee samenhangende achterstanden in het onderwijs) is de verwachting van het bestuur dat dit verder vorm zal krijgen in 2022.

Het bestuur praat alle vrijwilligers regelmatig bij en wil de vrijwilligers meenemen in alle ontwikkelingen. Daarvoor zijn, voor zover mogelijk in verband met de beperkende maatregelen, in 2021 door het bestuur speciale vrijwilligersavonden georganiseerd. Verdere informatieverstrekking richting de vrijwilligers heeft in 2021 ook schriftelijk plaatsgevonden.

 # Kenniscentrum

Tijdens het ontzamelingsproces is een aantal unieke voorwerpen en documenten aangetroffen die een bijdrage leveren aan het inzichtelijk maken van de geschiedenis van de Dordtse oorlogsdagen. De huidige bibliotheek wordt getransformeerd tot een kenniscentrum waar publiek, onderzoekers en scholen informatie kunnen verkrijgen over de jaren 1940-1945 in Dordrecht en de regio. Hierbij zal ook een externe kracht (zzp) ondersteuning en inbreng gaan leveren. Hiermee is eind 2021 een start gemaakt. In 2022 zal dit verder worden gerealiseerd. De verwachting van het bestuur is dat eind 2022 een volledige omvorming van bibliotheek naar kenniscentrum zijn beslag zal hebben gekregen.

De Verliesregisters van de in de Tweede Wereldoorlog omgekomen Dordtse, Nederlandse Geallieerde en Duitse militairen en Dordtse burgerslachtoffers worden hiervoor bijgewerkt. Ook daarmee is in 2021 een start gemaakt. Deze lijsten worden aan de hand van onderzoekswerk geactualiseerd en aangevuld.

2.6. Activiteiten vrijwilligers

Veel activiteiten, zoals op 4 mei (Dodenherdenking op het Sumatraplein) en 5 mei (Bevrijdingsdag) en diverse andere herdenkingsplechtigheden zijn als gevolg van de coronamaatregelen komen te vervallen. Het bestuur gaat er vanuit dat in 2022 weer (meer) activiteiten kunnen gaan plaatsvinden.

3. Jaarrekening 2021

3.1. Balans

(na resultaatbestemming)	31 dec 2021	31 dec 2020
	€	€
Activa		
Vlottende activa		
Vorraden	0	0
Vorderingen	0	0
Liquide middelen	49.455	19.707
	<u>49.455</u>	<u>19.707</u>
Passiva		
Egalisatiereserve Gemeente Dordrecht	14.886	10.193
Voorzieningen	3.000	3.000
Langlopende schulden	0	0
Kortlopende schulden	31.569	6.514
	<u>49.455</u>	<u>19.707</u>

3.2. Staat van baten en lasten

Baten	2021	2020
Kaartverkoop	105	2.226
Verkoop boeken	967	699
Exploitatiesubsidie	29.000	29.000
Opbrengst verkoop collectie	9.402	0
Diverse overige baten	3.125	368
Som der baten	42.599	32.293
Lasten		
Huisvestingskosten	10.892	9.065
Kosten museum	436	2.332
Kosten collectie	50	172
Kantoorkosten	2.151	3.435
Algemene kosten	24.375	13.339
Som der lasten	37.904	28.344
Financiële baten en lasten	-1	0
Resultaat	4.693	3.949
Resultaatbestemming		
Egalisatiereserve Gemeente Dordrecht	4.693	3.949

3.3. Toelichting

De op de balans en staat van baten en lasten genoemde bedragen zijn ontleend aan de jaarrekening 2021 zoals door het bestuur van Stichting Museum 1940 – 1945 vastgesteld d.d. 20 april 2022. Op verzoek kan het volledige jaarrapport worden opgevraagd.

Bij Stichting Museum 1940 - 1945 zijn geen medewerkers in dienst. Alle taken en werkzaamheden van Stichting Museum 1940 - 1945 worden uitgevoerd door vrijwilligers.

Stichting Museum 1940 - 1945 is geregistreerd als culturele ANBI. Hierdoor zijn giften doorgaans aftrekbaar van de belasting.

4. Colofon

Jaarverslag 2021 Stichting Museum 1940 - 1945

Tekst jaarverslag: D.E. Vermeulen, M.G.G. de Bruin en F.C. van Vendeloo
Opmaak: A.D. Aarnoudse

Contact: Stichting Museum 1940 – 1945
Nieuwe Haven 27-28
3311 AP Dordrecht

Telefoon: 078-6130172
E-mail: info@museum19401945.nl
Website: www.museum19401945.nl

Kamer van Koophandel nr. 41119792
RSIN / Fiscaal nr. 815469743